
TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

TAARIFA YA WAKURUGENZI NA TAARIFA YA MAHESABU KWA MWAKA ULIOISHIA TAREHE 31 OKTOBA 2018

YALIYOMO	UKURASA
1. Yaliyomo	1
2. Ilani ya Mkutano Mkuu wa Mwaka	2
3. Taarifa Muhimu za Kampuni	3
4. Taarifa ya Mwenyekiti wa Bodi	4
5. Taarifa ya Wakurugenzi	7
6. Taarifa ya Wakaguzi wa Mahesabu	13
7. Taarifa ya Mapato na Matumizi	15
8. Mizania	16
9. Taarifa inayohusu Mtiririko wa Fedha	17
10. Maelekezo kuhusu Mabadiliko kwenye Mtaji	18
11. Maelezo juu ya Mahesabu kwa Mwaka ulioishia tarehe 31/10/2018	19

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

ILANI YA MKUTANO MKUU WA MWAKA

ILANI INATOLEWA kwamba Mkutano Mkuu wa Mwaka wa Wanachama wa Tanganyika Farmers' Association PLC utafanyika katika viwanja vya **TFA Arusha Shopping Centre vilivyopo barabara ya Sokoine, eneo la Ngarenaro Mjini Arusha** siku ya Jumamosi tarehe 30 Machi 2019 mnamo saa nne asubuhi (04:00) kwa madhumuni yafuatayo:-

1. Kufungua Mkutano Mkuu.
2. Kusoma Ilani ya kuitisha Mkutano Mkuu.
3. Kuthibitisha kumbukumbu za Mkutano Mkuu wa Mwaka uliofanyika Arusha tarehe 28/10/2017.
4. Yatokanayo na Mkutano Mkuu wa Mwaka uliofanyika tarehe 28/10/2017.
5. Taarifa ya Mwenyekiti.
6. Kupokea na kupitisha taarifa za kifedha zilizokaguliwa kwa Mwaka wa fedha ulioishia 2016/2017 na 2017/2018, pamoja na taarifa ya Wakurugenzi na Wakaguzi wa mahesabu.
7. Kuzingatia kwamba wakaguzi wa nje wataendelea kukagua mahesabu kwa mujibu wa kifungu cha 170(2) cha sheria ya makampuni.
8. Kuidhinisha malipo ya Wakurugenzi kwa Mwaka unaofuata.
9. Shughuli nyingine yeyote ile pale ambapo taarifa inayostahiki itakuwa imepokelewa.
10. Kufunga Mkutano Mkuu.

Kwa Amri ya Halmashauri ya Wakurugenzi

Pendo Jacob

KATIBU WA KAMPUNI

21/01/2019

ELEZO: Fomu ya Uwakilishi inapatikana kwenye Matawi yote ya TFA.

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

TAARIFA ZA KAMPUNI ZILIZOISHIA TAREHE 31 OKTOBA 2018

Kampuni imesajiliwa nchini Tanzania chini ya Sheria ya Makampuni (Sura ya 12 ya mwaka 2002).

**OFISI KUU NA
ILİYOSAJILIWA:**

Barabara ya Zima Moto
S. L. P 3010, Arusha.
www.tfa.co.tz

BENKI:

CBA (T) Limited
Tawi la Arusha
S. L. P 2715
Arusha.

CRDB Bank PLC
Tawi la Arusha
S. L. P 3150
Arusha.

NMB Limited
Tawi la ClockTower
S. L. P 3096
Arusha.

MWANASHERIA WA KAMPUNI

M/s Knit & Audit Law Offices.
S. L. P 8003
Arusha.

KATIBU WA KAMPUNI:

Pendo Jacob
S. L. P 3010
Arusha.

WAKAGUZI WA MAHESABU:

Ndamallya & Company,
Certified Accountants, Authorised Auditors & Tax
Consultants,
S. L. P 340,
Arusha.

TAARIFA YA MWENYEKITI

1. UTANGULIZI

Kwa heshima na unyenyekevu mkubwa, napenda kuwasilisha kwa niaba ya Bodi ya Wakurugenzi taarifa ya mwaka wa fedha ulioishia 2016/2017 na 2017/2018 kwa pamoja ikiwemo na hatima ya baadae ya TFA PLC kama inavyokusudiwa katika malengo makubwa.

Ni imani yangu kubwa kuwa Wanachama wetu wanayo kila sababu ya kupata huduma bora zaidi na kuona faida ya uwekezaji wao katika TFA PLC.

Faida ya uwekezaji huo itakuwepo hasa pale kampuni yetu itakapokuwa inajiendesha kwa faida. Na sasa kampuni yetu imefanya faida kwa vipindi vyote viwili kama inavyoonekana katika mahesabu yaliyowasilishwa kwenu.

Baada ya utangulizi huu mfupi na kwa heshima, tena naomba kuwasilisha taarifa ya utekelezaji kwa kipindi cha mwaka 2016/2017 na 2017/2018.

2. UENDESHAJI WA BIASHARA TOKA 1/11/2016 - 31/10/2018

Kampuni hii iliendelea na shughuli zake za kawaida katika kumuhudumia mkulima kama ilivyo katika malengo yetu ya msingi. Taarifa hii ya uendeshaji shughuli za TFA PLC imegawanyika katika idara mbili zifuatazo:

2.1 IDARA YA BIASHARA

Tunajivunia kutoa ripoti ya ukuaji wa biashara yetu ya pembejeo za kilimo kwa muda wa miaka minne mfululizo.

Menejimenti yetu imesaidia sana ukuaji wa biashara hii kwa kuzingatia na kutekeleza sera na maelekezo ya Bodi ya Wakurugenzi katika:-

- i. Ubunifu na uvumbuzi unaofanywa na Idara ya Mauzo na Masoko.
- ii. Ukuaji huu kwa kiasi kikubwa unaonyesha uhusiano mzuri kati ya TFA na Wazalishaji kutoka ndani na nje ya Tanzania. Uagizaji wa bidhaa kutoka nje ya Tanzania umeongezeka kutoka TZS 500 Milioni mpaka TZS 2.5 Bilion kutoka mwaka 2015 hadi 2018.
- iii. Bodi ya Wakurugenzi na Menejimenti ilihakikisha inatekeleza sera ya kupunguza gharama za uendeshaji wa kampuni kwa kipindi cha miaka minne iliyopita (2014 hadi 2018) ikapelekea kampuni kuanza kutengeneza faida baada ya miaka mingi iliyokuwa inapata hasara.

2.2 IDARA YA MAJENGO

Idara ya Majengo imeendelea kuwa chanzo muhimu cha mapato mbadala baada ya Idara ya Biashara kwa TFA PLC. Idara ya Majengo iliendelea kuwa imara licha ya kushuka kwa biashara ya kukodisha majengo kwa kipindi cha miaka minne iliyopita kuanzia mwaka 2014 hadi 2018.

Idara ya Majengo ilifanikiwa kupata Wapangaji wapya na Wakubwa katika eneo la TFA Shopping Centre ambao walifanya biashara yetu ya kukodisha majengo kuendelea kuwa imara zaidi.

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

Hivi karibuni tutaanza kutumia mfumo wa kisasa wa kuegesha magari ambao utasaidia kupunguza ghasia ya kukosa sehemu za kuegesha magari kwa wateja wanaokuja kununua mahitaji yao hapa TFA Shopping Centre.

Tumefanikiwa kurekodi faida ya shilingi 412.2 Milioni kwa mwaka 2018 ikiwa ni muda wa vipindi vinne mfululizo kutoka mwaka 2015. Rekodi hii ilifanikiwa bila kujali misukosuko iliyoikumba sekta ya majengo na biashara ya pembejeo kwa sasa. Hii imechangiwa na nguvu kubwa iliyofanywa na Bodi ya Wakurugenzi na Menejimenti. Faida iliyorekodiwa ni ongezeko la asilimia sabini (70%) ya faida ya mwaka 2017.

3. MIPANGO NA MWELEKEO WA TFA PLC 2018/2019

3.1 UTANGULIZI

Kutokana na mwenendo wa biashara zetu kwa muda wa kipindi cha miaka minne tangu Bodi hii ya Wakurugenzi iwe madarakani kusimamia shughuli zote zinazofanywa na Menejimenti ya TFA, tunafuraha kuwajulisha mipango yetu tuliyojiwekea na tunaamini ya kuwa tutafanikiwa kuikamilisha kwa wakati.

Mipango mikakati tutakayoiwasilisha kwenu itakuwa ni ya muda mrefu na mfupi. Nafanya hivi kwa niaba ya Wakurugenzi wenzangu na Menejimenti ya TFA PLC. Natambua na kukubali kuwa mipango hii inatengeneza dira ya inakoelekea TFA PLC kipindi cha siku zijazo. Niwaombe Wanachama na Wanahisa wenzangu muendeleo kutuunga mkono ili tufike katika nchi ya ASALI na MAZIWA.

Yafuatayo ni malengo na mipango muhimu kwa TFA PLC siku zijazo:-

- i. Mwaka 2017 katika Mkutano Mkuu wa Wanachama mlitoa kibali kwa TFA PLC kuthaminisha na kuuza hisa zake katika Soko la Mitaji la Dar Es Salaam (Dar Es Salaam Stock Exchange Market), Bodi ya Wakurugenzi na Menejimenti imeshaanza mchakato huo na unatarajiwa kumalizika mwaka 2020.
- ii. TFA PLC imeanza kushughulikia mahitaji ya wakulima kwa upana zaidi kwa kuweza kuanzisha huduma tofauti tofauti kwa wakulima. Kitengo cha Mapato Mbadala kilianzishwa mwaka 2018 ili kuweza kuongeza huduma zetu. Huduma nyingine kama Wakala wa bima, Vifaa vya ujenzi na Uchimbaji wa visima zitaanza kupatika TFA PLC hivi karibuni. Hii itaongeza mauzo sambamba na faida huko baadae.
- iii. TFA PLC inajipanga kuanzisha Biashara ya kuuza maji yakiwa kwenye chupa katika kipindi cha miaka mitano (5) ijayo baada ya kufanikiwa kuchimba Kisima katika eneo la TFA Shopping Centre.
Haya yote na mengineyo yatasaidia kuendelea kutengeneza faida na kuepuka kutengeneza hasara.

Kama ambavyo tulikuwa tunapinga uuzwaji wa mali zetu za TFA, Bodi hii na Menejimenti imeanza kununua viwanja; kwa mfano kiwanja kimeshanunuliwa wilayani Kilolo Mkoani Iringa chenye mita za mraba 2,600. Eneo hilo litatumika kujenga maghala na sehemu za kusambazia pembejeo za kilimo.

Tupo katika hatua za mwisho kupata viwanja na mashamba sehemu za Tanga, Ifakara, Mbinga na Dodoma. Napenda kuwataarifu kwamba katika kipindi cha

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

miaka mitano (5) ijayo baada ya mkakati huu kukamilika tutakuwa na TFA PLC ambayo ni imara zaidi na iliyobeba sura ya mkulima.

- iv. Kukuza mtandao wa usambazaji wa pembejeo. Inakusudiwa mpaka ifikapo mwaka 2020 TFA PLC iwe imeongeza matawi yake kufikia ishirini (20) kote nchini Tanzania kutoka ya sasa kumi na sita (16).
- v. Tuna mpango wa kuanzisha jarida ambalo litakuwa linatolewa bure kwa Wakulima ili kuweza kutoa huduma kwa Wanachama wetu na Jamii ya Wakulima wa Tanzania. TFA PLC imeanzisha mchakato wa kusambaza majarida yaliyobeba taarifa za kilimo hasa upande wa Mauzo na Ufugaji. Hii itasaidia kubadilishana mbinu za kisasa na taarifa za kilimo katika kuleta mapinduzi ya sekta nzima ya kilimo Tanzania.
- vi. TFA PLC inafaidika na uhusiano wa sasa kutoka kwa Wadau wa maendeleo kama Wafadhili na Taasisi za Kifedha, kwa kuweza kupata punguzo la riba na kupata nafasi za kuomba miradi ya maendeleo kama kununua Nafaka na Kujenga Maghala ya kuhifadha bidhaa na nafaka.

Pia tunawahakikishia Wanahisa wetu kwamba, TFA PLC inatimiza matakwa ya biashara na pia tumeweza kulipa kodi zenye thamani ya Shilingi bilion 1 na zaidi. Hii imesaidia kufanya biashara yetu kuwa salama na imara zaidi.

4. SHUKURANI

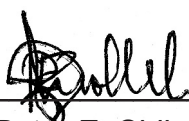
Ninaomba kuchukua fursa hii kutoa shukurani zangu za dhati kwa niaba yangu binafsi, Wakurugenzi wenzangu pamoja na Menejimenti nzima kwa ushirikiano wenu ambao mmekuwa mkitupatia bila kuchoka.

Kwa namna ya pekee ninaomba kuwashukuru Wateja wetu ambao wamekuwa wakitumia huduma zetu mara kwa mara.

Pia bila kusahau ninawashukuru Wanahisa/Wanachama wote wa TFA PLC ambao wamekuwa wavumilivu kwa muda mrefu wakati kampuni yetu ikiwa inafanya hasara na sasa imeanza kufanya faida.

Mwisho na si kwa umuhimu ninaomba kuwashukuru Wadau wengine wote ambao wamekuwa nasi katika biashara ambao ni pamoja na Benki, Watengenezaji na Wasambazaji wa pembejeo, Serikali pamoja na Taasisi zake na Wengine wote ambao wamefanikisha TFA PLC kufika hapa ilipo leo.

Asanteni sana.

Peter E. Sirikwa
MWENYEKITI

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

TAARIFA YA WAKURUGENZI KWA MWAKA ULIOISHIA TAREHE 31 OKTOBA 2018

Wakurugenzi wanawasilisha ripoti yao pamoja na taarifa ya mahesabu yaliyokaguliwa ya mwaka ulioishia tarehe 31 Oktoba, 2018.

USAJILI

Kampuni imesajiliwa nchini Tanzania chini ya sheria ya Makampuni Na. 12 ya mwaka 2002 kama kampuni ambayo ina wanachama wengi na ina hati ya usajili nambari 1826.

DIRA PAMOJA NA DHAMIRA

Kusambaza bidhaa ambazo zina ubora wa hali ya juu pamoja na kutoa huduma yenye weledi kwa wateja wake wote; kuhakikisha kwamba wanachama wake wanapata faida kutokana na uwekezaji wao; kuwa muajiri ambaye ni chaguo la wengi na kuwawezesha wadau wake wote pamoja na jumua kwa ujumla kupata mandeleo.

MAADILI YA MSINGI

Ili kutekeleza dira pamoja na dhamira ya TFA PLC; Bodi ya Wakurugenzi pamoja na Menejimenti inazingatia maadili ya misingi ifuatayo:

- Uaminifu na Uweledi
- Uwazi
- Uwajibikaji
- Kuzingatia na kutekeleza sera ya wajibu wa kijamii na
- Kuwajali wote ambao huduma na shughuli zetu zinawagusa kwa njia moja au nyingine

SHUGHULI KUU

Biashara ya kampuni ni uuzaji na usambazaji wa pembejeo za kilimo yaani mbegu, mbolea, zana za kilimo, vifaa mbalimbali, viutilifu na dawa nyinginezo za kilimo na ufugaji, pamoja na bidhaa ambazo zinashabihiana na bidhaa tajwa.

MIPANGO YA MAENDELEO YA SIKU ZA BAADAYE

Kampuni itaendelea kuongeza faida kwa kupanua wigo wa biashara yake na kuhakikisha uwepo wa bidhaa bora. Huduma kwa wateja wote zitaboreshwa kwa kuimarishwa na kipaumbele kitatolewa kwa bidhaa ambazo tayari zimeongezwa thamani. Kampuni itapanua wigo wa huduma zake kwa kuongeza bidhaa zake sokoni ikizingatia gharama kwa makini.

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

TAARIFA YA WAKURUGENZI KWA MWAKA ULIOISHIA TAREHE 31 OKTOBA 2018

UTAWALA BORA WA KAMPUNI

Bodi ya Wakurugenzi inajumuisha Wakurugenzi sita (6) ambapo mmoja wao anashikilia wadhifa wa Mkurugenzi Mtendaji. Bodi ya Wakurugenzi inawajibika na shughuli zote za kampuni ikiwa ni pamoja na; kutambua na kuainisha maeneo yote ambayo yanaweza kuwa na athari kwenye utendaji pamoja na kwenye utekelezaji wa majukumu ya kampuni, kuchunguza na kufuatilia maamuzi yote ya kuwekeza, na kuhakiki masuala muhimu ya kifedha. Aidha ni jukumu la wakurugenzi kutathmini utendaji wa kampuni kwa makini na kuhakiki uwekezaji wote ambao unafanywa na kampuni ikizingatia kwa makini masuala yote ya fedha. Pamoja na hayo yote, Bodi ya Wakurugenzi inalo jukumu la kutathmini utendaji wa kampuni kulingana na mpango mkakati wake.

Wakurugenzi wanao wajibu wa kuhakikisha kwamba kampuni ina mfumo thabiti wa ndani wa kusimamia utekelezaji wa sera na taratibu za matumizi yote ya kampuni kwa kuzingatia misingi ya utawala bora.

Bodi ya Wakurugenzi inaukaimu uongozi wa siku hadi siku wa shughuli zote za kampuni kwa Mkurugenzi Mtendaji ambaye husaidiwa na Menejimenti ya TFA PLC kwenye kutekeleza majukumu hayo. Menejimenti inalo jukumu la kuendesha shughuli zote za kampuni kwa weledi wa hali ya juu. Ni jukumu la Menejimenti kuhakikisha kwamba kampuni inazingatia kwa ukamilifu misingi yote ya utawala bora. Wakurugenzi wanatambua pamoja na kuelewa fika umuhimu wa uadilifu, uweledi, uwazi, pamoja na uwajibikaji.

MTAJI WA KAMPUNI

Mtaji wa kampuni ni hisa ambazo zina jumla ya thamani ya TZS 2.5 bilioni pamoja na akiba iliyopo hivi sasa.

MATOKEO YA BIASHARA PAMOJA NA GAWIO

Matokeo ya biashara yameainishwa kwenye ukurasa wa Wakurugenzi hawapendekezi toleo la gawio kwa mwaka huu.

USIMAMIZI WA ATHARI ZINAZOWEZA KUJITOKEZA PAMOJA NA UTHIBITI WA NDANI

Bodi ya Wakurugenzi inawajibika na usimamizi wa athari zote ambazo zinaweza kuikabili kampuni pamoja na kuandaa na kuweka misingi bora ya uthibiti wa ndani. Menejimenti kwa upande wake ina jukumu la kuhakikisha kwamba kampuni inayo mipango mathubuti ya kusimamia athari hizo pamoja na kuchukua hatua stahiki za uthibiti wa ndani ili kuhakikisha kwamba:-

- Shughuli zote za kampuni zinaendeshwa kwa ufanisi wa hali ya juu;
- Mali zote zinalindwa kikamilifu;

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

- Shughuli zote zinaendeshwa kwa kuzingatia matakwa ya sheria;
- Taarifa za mahesabu ni sahihi na za kuaminika;
- Biashara ya kampuni na kuwa endelevu hata pale ambapo hali ya biashara kwa ujumla;
- Tabia ya kuwajibika kwa wadau wote

Umahiri wa sera zote za uthibiti wa ndani unategemea kwa kiwango kikubwa utendaji ambao unazingatia kwa kikamilifu taratibu na maadili ambayo yamewekwa. Siku zote kuna uwezekano wa baadhi ya wafanyakazi wa kampuni kukiuka masharti hayo muhimu. Ijapokuwa hakuna taratibu za uthibiti wa ndani ambazo zinaweza kuhakikisha kwamba taarifa ambazo siyo sahihi au hasara isiyo ya lazima, haitokei, mfumo wa taratibu za uthibiti wa ndani za TFA PLC zinaipa Bodi ya Wakurugenzi uhakika kwamba taratibu zilizopo zinafanya kazi kwa ufanisi mkubwa.

KUKAIMU

Malengo ya kampuni yanabuniwa na kukubaliwa na Bodi ya Wakurugenzi ambayo huyakaimu malengo hayo kwa Menejimenti kwa utekelezaji. Kampuni inao muundo ambao uko wazi na unahakikisha kwamba viwango vya madaraka pamoja na idhini kwenye ngazi mbali mbali za uongozi vimewekwa wazi.

BAJETI

Kila mwaka Menejimenti hutayarisha bajeti za kina na hatimae bajeti hizo hujadiliwa, kukubaliwa na kupitishwa na Bodi ya Wakurugenzi. Bajeti za kila mwaka hutayarishwa kutokana na matakwa na matarajio ya mpango mkakati wa kampuni. Wafanyakazi wenye uwezo unaohitajika huajiriwa kutokana na utaratibu wa ajira pamoja na mfumo wa tathmini wa utendaji. Mfumo huo huainisha mahitaji ya elimu na mafunzo kwa wafanyakazi. Mafunzo hayo hutolewa kwa wafanyakazi ndani ya kampuni pamoja na kwenye taasisi nyinginezo nje ya kampuni na hivyo kuimarisha ujuzi pamoja na uwezo wa wafanyakazi wote wa kampuni.

UTHIBITI WA NDANI (INTERNAL AUDIT)

Kitengo cha uthibiti wa ndani kimeanzishwa tena kutokana na kukua na kupanuka kwa shughuli za kampuni. Kitengo hicho kina jukumu la kutathmini hatari zilizopo kwenye shughuli za kampuni na kuthibiti usimamiaji. Kitengo kinahakikisha kwamba mapendekezo ambayo yanawasilishwa kwa Menejimenti yanafanyiwa kazi na kutekelezwa kwa ukamilifu. Meneja Uthibiti wa Ndani (Manager Internal Audit) anawajibika kiutendaji kwa Mkurugenzi Mtendaji lakini taarifa zake huwasilishwa moja kwa moja kwenye Bodi ya Wakurugenzi.

HALI YA KIFEDHA

Bodi ya Wakurugenzi inathibitisha kwamba taratibu pamoja na miongozo yote ya kiuhasibu imefuatwa kwenye utayarishaji wa taarifa hizi za fedha ambazo zimetayarishwa

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

kwa kuzingatia mfumo wa kahasibu unaozingatia kwamba kampuni itaendelea kuwepo (**going concern basis**) kwa muda mrefu. Bodi ya Wakurugenzi inaridhika kwamba Tanganyika Farmers' Association PLC inazo rasilimali za kutosha kuiwezesha kampuni kuendelea kuwepo kwa muda mrefu sana.

USTAWI WA WAFANYAKAZI

Uhusiano kati ya Menejimenti na Wafanyakazi

Uhusiano kati ya Menejimenti na wafanyakazi uliendelea kuwa mzuri kwa kipindi chote cha mwaka huu wa fedha. Hakuna migogoro yoyote ile ya ajira na utumishi ambayo haijapatiwa ufumbuzi.

KAMPUNI NI MWAJIRI AMBAYE ANAZINGATIA SERA YA NAFASI ZA AJIRA SAWA KWA WOTE BILA UBAGUZI

Kampuni inatoa fursa sawa kwa wote kupata ajira bila ya ubaguzi wowote ule na inahakikisha kwamba ajira inatolewa kwa wale ambao wanastahili bila ya kutumia vigezo vya jinsia, hali ya ndoa, kabila, dini, pamoja na ulemavu ambao haumpunguzii mhusika uwezo wa kutekeleza majukumu yake ya kazi.

MISAADA YA KIFEDHA

Mikopo, malipo ya awali ya mishahara na misaada mingineyo ya kifedha inatolewa kwa wafanyakazi wa kudumu kwa kutegemea tathmini ya tatizo husika na uwezo wa kampuni kwa wakati husika.

MPANGO WA MASLAHI KWA WAFANYAKAZI

Kampuni inalipa michango kwenye mashirika ya hifadhi ya jamii kwa mujibu wa sheria. Michango hiyo inatambulika kama mpango wa maslahi kwa wafanyakazi. Wastani wa idadi ya wafanyakazi kwa mwaka huu ilikuwa ni wafanyakazi 56.

MAHUSIANO YA KIBIASHARA PAMOJA NA MALIPO KWA WATU WALIO KARIBU NA KAMPUNI

Malipo yote ambayo walilipwa watu wa karibu na kampuni ikiwa ni pamoja na malipo yote ambayo walilipwa Wakurugenzi, yameonyeshwa wazi kwenye elezo nambari 9 la mahesabu haya.

UWIANO WA JINSIA

Kampuni ni mwajiri ambaye anatoa fursa za ajira sawa kwa watu wote bila ubaguzi. Hivyo TFA PLC inatoa fursa sawa kwa wote kupata ajira bila ya ubaguzi wowote ule na inahakikisha kwamba ajira inatolewa kwa wale ambao wanastahili bila ya kutumia vigezo vya jinsia, hali ya ndoa, kabila, dini, pamoja na ulemavu ambao haumpunguzii mhusika uwezo wa kutekeleza majukumu yake ya kazi.

MPANGO WA KUDHIBITI MAZINGIRA

Kampuni inatathmini kwa karibu athari ambazo shughuli zake zinaweza kusababisha kwenye mazingira hususani kwenye matumizi ya nishati, maji na uzalishaji taka. Kampuni inahakikisha kwamba inapunguza kwa kiasi kikubwa athari zozote zile kwa mazingira na kuhakikisha matumizi bora ya maeneo yake kwa kuzingatia kwamba taka zote zinatupwa ipasavyo.

TAMKO KUHUSU MAJUKUMU YA WAKURUGENZI KUHUSIANA NA MAHESABU HAYA

Kwa mujibu wa sheria za Makampuni Na. 12 ya mwaka 2002, Wakurugenzi wanao wajibu wa kutayarisha taarifa za kifedha ambazo zinaonyesha hali halisi ya kampuni pamoja na matokeo ya biashara yake kila mwisho wa mwaka wa fedha. Vile vile Wakurugenzi wanao wajibu wa kuhakikisha kwamba kampuni inaweka na kutunza kumbukumbu sahihi za mahesabu ambazo zinaonyesha hali sahihi ya kifedha na kwamba taarifa hizo zinakidhi matakwa ya sheria hiyo. Aidha Wakurugenzi wanao wajibu wa kutunza na kulinda mali zote za kampuni.

Wakurugenzi wanawajibika kulinda mali zote za kampuni na hivyo inawalazimu kuchukua hatua madhubuti kukabiliana na ubadhirifu pamoja na ukiukwaji wa sheria na taratibu. Wakurugenzi wanalo jukumu la kutayarisha taarifa za fedha ambazo ni za ukweli na sahihi.

MENEJIMENTI

Menejimenti ya kampuni inaongozwa na Mkurugenzi Mtendaji na imegawanywa kwenye idara zifuatazo:-

- Idara ya Uthibiti wa Ndani (Internal Audit Department);
- Idara ya Fedha na Utawala (Finance and Administration Department);
- Idara ya Mauzo na Masoko (Sales and Marketing Department);
- Idara ya Majengo (Property Department);
- Idara ya masuala ya Kikampuni (Corporate Department).

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

TAARIFA YA WAKURUGENZI KWA MWAKA ULIOISHIA TAREHE 31 OKTOBA 2018

WAKURUGENZI NA UMILIKI WAO WA HISA ZA KAMPUNI

Wakurugenzi

Wakurugenzi wafuatao walitumikia kampuni kutoka tarehe 1 Novemba 2017 hadi tarehe ya taarifa hii:

S/N	Jina	Wadhifa	Tarehe ya kuchaguliwa/ kuteuliwa	Uraia
1.	Bw. Peter E. Sirikwa	Mwenyekiti	30/4/2016	Mtanzania
2.	Bi. Cathy-Elizabeth S. Long'lway	Naibu Mwenyekiti	30/4/2016	Mtanzania
3.	Bw. Walter S. Maeda	Mjumbe	30/4/2016	Mtanzania
4.	Bw. George B. Lupembe	Mjumbe	30/4/2016	Mtanzania
5.	Bw. Stanley J. I. Mwanri	Mjumbe	30/4/2016	Mtanzania
6.	Bw. Justin M. Shirima	Mkurugenzi Mtendaji	03/1/2017	Mtanzania

Kwenye mwaka ambao tunauongelea Bodi ya Wakurugenzi ilifanya jumla ya mikutano kumi (10).

UMILIKI WA HISA ZA KAMPUNI

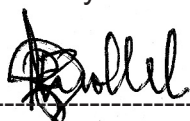
Wakurugenzi wanamiliki hisa za kampuni kama ifuatavyo

S/N	Jina	Idadi ya hisa
1.	Bw. Peter E. Sirikwa	970
2.	Bi. Cathy-Elizabeth S. Long'lway	15
3.	Bw. Walter S. Maeda	5,270
4.	Bw. George B. Lupembe	50
5.	Bw. Stanley J. I. Mwanri	965

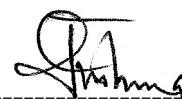
WAKAGUZI WA MAHESABU

M/s Ndamallya & Company Auditors waliteuliwa kwa mujibu wa kifungu cha 170(1) cha sheria ya Makampuni Na. 12 ya mwaka 2002, nao wameonyesha nia yao ya kuendelea na kazi hiyo kwa mujibu wa kifungu cha 170(2) cha sheria ya Makampuni Na. 12 ya mwaka 2002.

Kwa Amri ya Bodi ya Wakurugenzi

Peter E. Sirikwa
Mwenyekiti
06/03/2019

Justin M. Shirima
Mkurugenzi Mtendaji
06/03/2019

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

TAARIFA YA WAKAGUZI WA MAHESABU

Kwa wanachama wa

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

Tumekagua mahesabu ya TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC ambayo yamejumuishia taarifa ya hali ya kifedha kama ilivyokuwa mnamo tarehe 31 Oktoba 2018, taarifa ya faida na hasara, taarifa ya mabadiliko kwenye mtaji, pamoja na taarifa ya mtiririko wa fedha kwa kipindi hicho ambacho kilimalizika, na muhtasari wa mahesamu wa sera za kihesabu na maelezo mengineyo kama yalivyo ainishwa kwenye kurasa nambari 10 mpaka 24.

MAJUKUMU YA WAKURUGENZI KUHUSU TAARIFA ZA FEDHA

Ni jukumu la Bodi ya Wakurugenzi kutayarisha taarifa za fedha ambazo zinakidhi matakwa ya taratibu za kimataifa za utayarishaji wa mahesabu (***International Financial Reporting Standards***) na kuzingatia pia matakwa ya sheria ya Makampuni Na. 12 ya mwaka 2002. Majukumu haya yanajumuisha mambo muhimu yafuatayo - kubuni, kutayarisha na kusimamia uthibiti wa ndani wa kampuni, kutayarisha taarifa za kifedha ambazo zinaonyesha hali halisi na ya ukweli bila ya kuwa na mapungufu ambayo yanatokana na udanganyifu au makosa ya kibinadamu, kuchagua na kuzitumia vyema taratibu bora za kihesabu. Aidha Wakurugenzi wanapaswa kuhakikisha kwamba makadirio pamoja na makisio yao yana misingi thabiti.

MAJUKUMU YA MKAGUZI WA MAHESABU

Jukumu letu sisi kama wakaguzi ni kutoa maoni yetu ya kitaalamu na kitaaluma kwenye mahesabu hayo kulingana na matokeo ya ukaguzi wetu. Tumefanya ukaguzi kwa kuzingatia taratibu za kimataifa za ukaguzi wa mahesabu (***International Standards on Auditing***). Taratibu hizo zinatuhitaji kupangilia na kutekeleza ukaguzi wetu ili kwamba tuweze kujihakikishia usahihi wa hesabu hizo.

Ukaguzi unajumuisha uchunguzi wa kina pamoja na kuthibitisha na kupata ushahidi wa kuridhisha kuhusu usahihi wa hesabu hizo. Utaratibu ambao unatumika unaendana na matakwa ya mkaguzi husika ambaye anapaswa kuhakikisha kwamba mahesabu hayo hayana mapungufu au makosa ambayo yanatokana na udanganyifu au makosa ya kibinadamu. Mkaguzi anao wajibu wa kujihakikishia kwamba kampuni inazo sera thabiti za usimamizi wa ndani. Aidha mkaguzi hufanya ukaguzi wa kina wa makisio na makadirio yaliyofanywa na Wakurugenzi. Mkaguzi anapaswa aridhie utekelezaji wa sera muafaka za utunzaji wa hesabu za kampuni na kuelezewa bayana.

Tumeridhika kwamba tumepata ushahidi wa kutosha kuthibitisha maoni yetu ambayo tunayatoa.

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

MAONI YETU YASIYO NA SHAKA

Kwa maoni yetu, taarifa za fedha zinatoa sura ya ukweli na isiyopotosha jinsi hali ya kampuni ilivyokuwa tarehe 31 Oktoba 2018 pamoja na matokeo ya mtiririko wa fedha kwa mwaka husika kwa kulingana na matakwa ya taratibu za kimataifa za utayarishaji wa mahesabu (International Financial Reporting Standards). Aidha taarifa hizi za fedha zimezingatia matakwa ya sheria ya Makampuni Na. 12 ya mwaka 2002.

Taarifa kuhusu majukumu mengineo ya kisheria

Uzingativu wa Sheria ya manunuzi, 2011

Kwa kuzingatia majukumu yetu kwenye sheria za manunuzi na kwa kuzingatia taratibu na mwenendo wa kimanunuzi, tuliyopitia kwa mujibu wa ukaguzi huu, Kampuni ya TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC imezingatia matakwa ya sheria za Manunuzi ya umma, Na. 7 ya mwaka 2011, pamoja na kanuni zake za mwaka 2013.

H. J. Ndamallya, FCPA.082

MANAGING PARTNER.

NDAMALLYA & COMPANY,

CERTIFIED ACCOUNTANTS, AUTHORISED AUDITORS & TAX CONSULTANTS,

P. O. BOX 340,

ARUSHA.

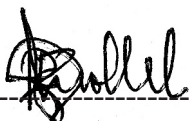
11/03/2019

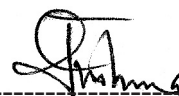
TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

**TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA ULIOISHIA
TAREHE 31 OKTOBA 2018**

MAPATO	ELEZO	2018/2017 TZS'000	2017/2016 TZS'000
Mauzo	3.0	7,050,705	6,977,101
Gharama ya Mauzo	4.0	<u>(5,671,067)</u>	<u>(5,730,074)</u>
Faida ghafi		1,379,638	1,247,027
Mapato mengineyo	5.0	2,315,663	2,190,145
Faida ya uendeshaji		<u>3.695.301</u>	<u>3.437.172</u>
Gharama za uendeshaji			
Gharama za utawala	6.0	(1,349,443)	(1,425,449)
Gharama za uuzaji na usambazaji	7.0	<u>(457,682)</u>	<u>(454,353)</u>
Jumla ya gharama		<u>(1.807.125)</u>	<u>(1.879.802)</u>
Faida/(hasara) ya uendeshaji		1,888,176	1,557,370
Gharama za masuala ya fedha	8.0	(1,084,173)	(899,635)
Faida ambayo ilipatikana kutokana na		(391,754)	(376,772)
Shughuli za kampuni kwa ujumla		412,248	280,963
Mapato mengineyo ambayo yanaweza kujumuishwa kwenye hesabu za mapato na matumizi			
Mapato/(hasara) yasiyo ya kawaida		—	(38,990)
Faida/(hasara) kwa mwaka huu		<u>412,248</u>	<u>241,973</u>

Peter E. Sirikwa
Mwenyekiti
06/03/2019

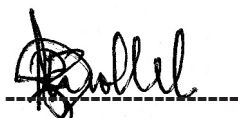

Justin M. Shirima
Mkurugenzi Mtendaji
06/03/2019

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

MIZANIA KAMA ILIVYOKUWA TAREHE 31 OKTOBA 2018

Rasilimali za kudumu	ELEZO	31.10.2018	31. 10. 2017
		<u>TZS'000</u>	<u>TZS'000</u>
Rasilimali halisi			
Majengo, mitambo na zana	9.0	23,070,827	23,023,991
Kodi ya pango iliyolipwa awali	12.0	2,380	5,800
Kuwekeza kwenye rasilimali fedha	11.0	<u>5,000</u>	<u>5,000</u>
Jumla ya rasilimali za kudumu		<u>23,078,207</u>	<u>23,034,791</u>
Rasilimali za muda			
Bidhaa zilizopo	13.0	2,247,211	2,980,778
Hesabu za kupokelewa	14.0	2,219,642	1,580,245
Kodi ya mapato	10.0	140,555	144,555
Fedha taslimu na baki benki	15.0	162,197	97,820
Jumla ya rasilimali za muda		<u>4,769,605</u>	<u>4,803,398</u>
Jumla ya rasilimali zote		<u>27,847,812</u>	<u>27,838,189</u>
MTAJI NA MADENI			
Mtaji wa hisa pamoja na akiba			
iliyopo			
Mtaji wa hisa	20.0	2,513,694	2,513,694
Akiba	21.0	<u>18,561,018</u>	<u>18,039,636</u>
Jumla ya mtaji		<u>21,074,712</u>	<u>20,553,330</u>
Madeni ya muda mrefu			
Mikopo	19.0	4,044,553	4,047,219
Madeni ya muda mfupi			
Hesabu za biashara za kulipwa	18.0	1,591,889	1,722,238
Ovadrafti ya benki	16.0	<u>1,136,658</u>	<u>1,515,402</u>
Jumla ya madeni ya muda mfupi		<u>2,728,547</u>	<u>3,237,640</u>
Jumla ya mtaji na madeni		<u>27,847,812</u>	<u>27,838,189</u>

Peter E. Sirikwa
Mwenyekiti

06/03/2019

Justin M. Shirima
Mkurugenzi Mtendaji

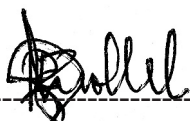
06/03/2019

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

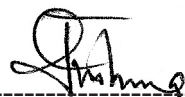
MAELEZO KUHUSU MTIRIRIKO WA FEDHA KWA MWAKA ULIOISHIA TAREHE 31 OKTOBA 2018

		2018/2017	2017/2016
FEDHA ZILIZOPATIKANA KUTOKANA NA SHUGHULI ZA KAMPUNI	ELEZO	<u>TZS'000</u>	<u>TZS'000</u>
Faida kabla ya kodi ya mapato		412,248	241,973
Marekebisho yasikuwa ya kifedha kwenye mtiririko wa kifedha			
- Mali ambayo imeharibika		391,754	372,005
- Marekebisho ya mwaka uliopita		109,134	(83,638)
Kiasi cha fedha kilichotokana na shughuli		<u>(3,000)</u>	<u>-</u>
Za biashara		<u>910,136</u>	<u>530,340</u>
Marekebisho kwenye mtaji wa biashara			
(Ongezeko)/Upungufu wa bidhaa		733,567	(1,653,856)
(Ongezeko)/Upungufu wa fedha za kupokelewa		(639,397)	(208,207)
(Ongezeko)/Upungufu wa kodi iliyolipwa kabla ya muda wake		4,000	(4,000)
(Ongezeko)/Upungufu wa fedha za kulipwa		<u>(130,349)</u>	<u>(335,548)</u>
Jumla ya mabadiliko		(32,179)	(1,530,515)
Jumla ya mtiririko kwenye shughuli za Kibiashara (A)		(170)	2,625
Shughuli za uwekezaji		<u>877,787</u>	<u>(997,550)</u>
Kuongezwa kwa majengo na mitambo	9.0	(438,620)	(274,261)
Kodi ya pango iliyolipwa awali		(3,200)	-
Kuwekeza kwenye rasilimalifedha		<u>3,420</u>	<u>11,000</u>
Jumla ya mtiririko kwenye shughuli Za uwekezaji (B)		<u>(432,000)</u>	<u>(263,261)</u>
Shughuli za kifedha			
CBA mkopo wa muda mrefu		(2,666)	1,310,051
CBA overdrafti ya benki		-	780,963
Jumla ya fedha iliyopokelewa kutokana na ingizo la fedha (C)		<u>(378,744)</u>	<u>(774,163)</u>
JUMLA YA MTIRIRIKO WA FEDHA (A+B+C)		<u>64,377</u>	<u>1,316,851</u>
Kiasi cha fedha mwanzo wa mwaka		97,820	41,780
Kiasi cha fedha mwisho wa mwaka		<u>162,197</u>	<u>97,820</u>

Mahesabu haya yaliidhinishwa na Bodi ya Wakurugenzi tarehe 06/03/2019 na kusianiwa kwa niaba yao na::

Peter E. Sirikwa
Mwenyekiti

Justin M. Shirima
Mkurugenzi Mtendaji

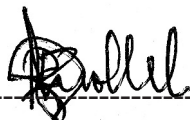
Maelezo ambayo yameambatana na taarifa hii ni sehemu ya taarifa hii.

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

**MAELEZO KUHUSU MABADILIKO KWENYE MTAJI KWA MWAKA ULIOISHIA
TAREHE 31OKTOBA 2018**

MAELEZO	Mtaji wa hisa TZS'000	Akiba TZS,000	Jumla mnamo 31.10.2018 TZS'000	Jumla mnamo 31.10.2017 TZS'000
Baki kufikia tarehe 01.11.2017	2,513,694	18,039,636	20,553,330	20,394,994
Faida (Hasara) ya mwaka	-	412,248	412,248	241,973
Marekebisho yaliyofanyika mwaka uliopita	-	109,134	109,134	(83,639)
Baki hadi tarehe 31.10.2018	2,513,694	18,561,018	21,074,712	20,553,329

Mahesabu haya yaliidhinishwa na Bodi ya Wakurugenzi tarehe 06/03/2019 na kusianiwa kwa niaba yao na::

Peter E. Sirikwa
Mwenyekiti

Justin M. Shirima
Mkurugenzi Mtendaji

Maelezo ambayo yameambatana na taarifa hii ni sehemu ya taarifa hii.

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

MAELEZO JUU YA MAHESABU ZA MWAKA ULIOISHIA TAREHE 31 OKTOBA, 2018

MAELEZO

1. KWA UJUMLA

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC ilianzishwa kwa nia na jukumu kubwa la kuuza na kusambaza pembejeo za kilimo pamoja na bidhaa nyinginezo ambazo zina shabihiana. Aidha jukumu lake lingine ni kukodisha majengo ya biashara. Anuani yake ya iliyosajiliwa ni;

Barabara ya Zima Moto, Arusha S. L. P. 3010, Arusha.
www.tfa.co.tz

2. MSIMAMO WA UHASIBU

Mahesabu haya yametengenezwa kwa kuzingatia msingi wa bei uliolipwa (**historical cost basis**) ambapo bei imelipwa kwenye mauzo na manunuzi ya mali zozote zile huzingatwa. Misingi muhimu ya uhasibu ambayo imetumika imeelezwa hapa chini.

2.1 TAARIFA KUHUSU KUZINGATIWA MATAKWA NA VIGEZO VYA KIUHASIBU

Mahesabu haya yametengenezwa kufuatana na mfumo wa kimataifa wa utayarishaji wa taarifa za fedha (**International Financial Reporting Standards**).

2.2 MISINGI MIKUU YA UHASIBU

(a) Kutambua mapato

Mapato ghafi yanajumuisha mapato halisi ambayo yamepatikana kutoka kwenye huduma ambazo zimetolewa na kampuni kwenye shughuli zake za kawaida. Mapato ghafi yanaonyeshwa baada ya kupunguza kodi ya ongezeko ya thamani (VAT), marejesho kwenye malipo yoyote, pamoja na punguzo la bei.

Mauzo ya huduma yanatambuliwa kwenye kipindi ambacho huduma husika imetolewa kwa kuzingatia kumalizika kwa huduma hiyo.

(b) Shughuli ambazo zinahusu fedha za kigeni

i. Fedha iliyotumika

Kwenye taarifa hizi thamani ya fedha ambayo imetumika ni fedha ya Tanzania ambayo ndio fedha inayotumiwa kwa shughuli za siku hadi siku za kampuni.

ii. Shughuli za kifedha

Kwenye shughuli za kifedha ambazo zilihusu fedha za kigeni, thamani ya fedha hizo za kigeni imebadilishwa ili kupata thamani ya fedha ya Tanzania kulingana na viwango vya ubadilishaji fedha za kigeni kwenye siku husika. Mali pamoja na madeni yaliyopo kwenye thamani ya fedha za kigeni yameonyeshwa kwa thamani ya shilingi ya Tanzania. Hasara au faida iliyotokana na ubadilishwaji wa fedha hizo za kigeni umeoneshwa kama faida au hasara kwenye “Taarifa ya Mapato”.

Taarifa na mahesabu haya yametayarishwa kwa thamani ya fedha ya Kitanzania (TZS'000), ambayo ndio sarafu inayotumiwa na kampuni.

Thamani ya kubadisha fedha za kigeni iliyotumika tarehe 31 Oktoba, 2018 ilikuwa:

1USD =TZS 2,186/=

(c) Gharama za malipo ya pensheni

Wajibu wa kampuni kulipa michango kwenye mpango wowote ule wa pensheni pamoja na mafao ya uzeeni, unaonyeshwa kwenye mahesabu haya kama gharama za kampuni. Malipo ambayo yanafanywa na kampuni kwenye NSSF, PPF na LAPF kwa mujibu wa sheria pia yameonyeshwa kama gharama za kampuni.

(d) Kodi

Kodi imeonyeshwa kwenye mahesabu haya kama kodi ambayo imelipwa au kodi ambayo imehairishwa kulipwa na italipwa siku za usoni.

Kodi ya Kipindi kilichopo

Kodi ya kipindi kilichopo inajumuisha kodi ya mwaka huu pamoja na kodi yoyote ile ya vipindi vya nyuma ambayo inatarajiwa kulipwa kwa mamlaka husika - Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA). Viwango ambavyo vimetumika kukadiria kodi hiyo ni viwango vilivyopo kwa mujibu wa sheria. Kiwango cha hivi sasa ni 30%.

Kodi ambayo imeahirishwa kulipwa

Kodi ambayo imeahirishwa kulipwa imeonyeshwa kwenye mahesabu haya kwa ukamilifu.

Kodi ambayo imeahirishwa kwa muhtasari ni kodi ambayo kwa sababu moja au ingine bado haijalipwa. Kodi inaweza kuwa inatokana na sababu kadhaa ikiwemo sababu ya kampuni kuwa imepata hasara kwa miaka mingi.

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

(e) Mali, Majengo, Mitambo, Zana na Vifaa

Thamani ya mali, mitambo, zana na vifaa imeonyeshwa baada ya kupunguza uchakavu kutoka kwenye bei ya kununulia au kutoka kwenye thamani baada ya mali husika kutathiminiwa upya.

Thamani ya ardhi na majengo zinafutwa kwenye vitabu kwa utaratibu wa kutumia mstari ulionyooka (**straight line method**). Uchakavu wa mali nyinginezo za kudumu umefanywa kwa kupunguza thamani ya mali husika kila mwaka kwa kutumia viwango mbavyo vitapelekea kufutwa kwa thamani yote kwenye maisha ya mali hiyo (**reducing balance**).

kushuka kwa thamani kwa mali, mimea na vifaa vinahesabiwa kwenye sawa mstari wa moja kwa moja katika viwango vya kila mwaka

Viwango vya uchakavu vinavyotumika hivi sasa ni kama ifuatavyo:-

Aina ya Mali	%
Ardhi na majengo	1.25
Magari makubwa	37.50
Magari madogo	25.00
Mashine na mitambo	12.50
Samani	12.50
Kompyuta na vifaa vyake	37.50

(f) Mali ambazo zimepoteza thamani

Mali zote za kampuni tofauti na orodha na hasara iliyoahirishwa zimepitiwa kwenye kurasa yake ya kihesabu na kuonyeshwa mapungufu yake.

(g) Bidhaa za biashara

Thamani ya bidhaa za biashara imepatikana baada ya kufananisha na kuchukua bei ya chini kati ya bei ya kununulia na bei ambayo bidhaa hizo zinaweza kuuzwa kwenye hali ya kawaida ya soko/biashara kwa hivi sasa na kupunguza uchakavu.

(h) Madai ya biashara

Madai ya biashara yameonyeshwa kwa kiwango cha bei ya mauzo bila ya kuongeza riba yoyote ile. Thamani ya madai ambayo ulipwaji wake ni wa mashaka imezingatiwa. Madai yasiyolipika kabisa hufutwa kwenye vitabu pindi inapothibitika hivyo.

(i) Fedha taslimu

Kwenye "Taarifa inayohusu mtiririko wa fedha", fedha taslimu na mali nyinginezo ambazo ziko sawa na fedha taslimu, zimejumuishwa kwenye fedha taslimu zilizopo mkononi, pamoja na fedha taslimu zilizopo kwenye mabenki.

(j) Kutengwa kwa viwango maalumu

Inapojitokeza kwamba kampuni ina wajibu kwa hivi sasa wa kulipa kiasi fulani kutokana na masuala yaliyotokea siku za nyuma, na kiwango cha malipo hayo kinajulikana bayana, basi kwenye mahesabu hayo kiwango cha kutosheleza kufanya malipo hayo kimetengwa.

(k) Madeni ya biashara na mengineyo

Mali na bidhaa ambazo bado hazijalipiwa (pale ambapo kampuni imekwisha kupokea hati ya madai ama laa) imeonyeshwa kwa bei halisi ya ununuzi bila ya kujumuisha riba yoyote ile.

(l) Hesabu kuhusu kodi ya pango iliyolipwa na kupokelewa awali

Kodi ya pango ambayo imepokelewa awali imeonyeshwa kwenye mahesabu ya faida na hasara kwa kuigawanya kodi hiyo kwenye kipindi chote husika cha upangaji.

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

**MAELEZO JUU YA MAHESABU ZA MWAKA ULIOISHIA
TAREHE 31 OKTOBA 2018**

		2018/2017	2017/2016
		TZS'000	TZS'000
ELEZO 3.0	MAPATO		
	Mauzo	<u>7,050,705</u>	<u>6,977,101</u>
	Mauzo yanatonana na mauzo ya pembejeo za kilimo.		
ELEZO 4.0	GHARAMA YA MAUZO		
	Bidhaa zilizokuwepo mwanzo wa mwaka	2,980,778	1,326,922
	Manunuzi ya mwaka huu	<u>4,937,501</u>	<u>7,383,930</u>
		7,918,279	8,710,852
	Bidhaa zilizokuwepo mwisho wa mwaka	(2,247,212)	(2,980,778)
	Jumla	<u>5,671,067</u>	<u>5,730,074</u>
ELEZO 5.0	MAPATO MENGINEYO		
	Kodi ya pango iliyopatikana	2,080,911	1,982,244
	Malipo ya kugharamia huduma (service charge)	222,575	195,885
	Jumuisho la mapato mengineyo madogo madogo	8,879	10,217
	Kamisheni	98	1,799
	Faida kutokana na mauzo ya mali za kampuni	3,200	-
	Jumla	<u>2,315,663</u>	<u>2,190,145</u>
ELEZO 6.0	GHARAMA ZA UTAWALA		
	Kodi ya ujuzi na maendeleo (SDL)	26,187	31,553
	Gharama za fidia kwa wafanyakazi	6,629	9,437
	Gharama za mafunzo kwa wafanyakazi	11,567	440
	Ada na gharama za wakurugenzi	76,830	107,487
	Ada uanachama kwenye taasisi mbalimbali	6,166	5,098
	Ada za ukaguzi wa mahesabu	15,875	14,020
	Michango ya hiari	930	1,820
	Ustawi wa wafanyakazi na gharama za matibabu	47,755	43,110
	Ushuru wa stempu	-	100
	Magazeti na vijarida	1,938	2,327
	Gharama za kufanya usafi	85,869	103,217

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

Gharama za marekebisho na matengenezo	11,094	20,041
Bima na Leseni	119,816	115,238
Umeme	25,106	17,240
Gharama za huduma za sheria	22,068	32,953
Gharama za huduma za kitaalamu na kitaaluma	48,956	63,284
Simu, usafirishaji barua na mawasiliano	32,390	25,280
Kodi za viwanja na majengo	137,735	108,185
Mishahara ya wafanyakazi	285,569	284,580
NSSF/LAPF/PPF	23,704	16,031
Uchapishaji na steshenari	29,664	40,875
Usafiri na usafirishaji	165,200	168,156
Burudani	8,960	4,024
Maji na uhifadhi	49,279	57,604
Gharama za ulinzi	96,345	102,721
Gharama za kiinua mgongo	13,812	-
Gharama za Mkutano Mkuu(AGM)	-	49,630
Jumla	<u>1,349,443</u>	<u>1,425,449</u>

ELEZO 7.0 GHARAMA ZA UUZAJI NA USAMBAZAJI

Mishahara na Ujira	277,200	275,340
Michango ya mwajiri NSSF	27,031	24,323
Michango ya PPF	-	455
Gharama za shukrani	29,781	51,593
Matangazo na masoko	47,050	31,611
Gharama za uendeshaji magari	<u>76,620</u>	<u>71,031</u>
Jumla	<u>457,682</u>	<u>454,353</u>

ELEZO 8.0 GHARAMA ZA MASUALA YA FEDHA

Kamisheni na gharama za kibenki	139,083	21,343
Riba ya benki	970,943	885,179
Faida/Hasara za fedha za kigeni	<u>(25,853)</u>	<u>(6,887)</u>
Jumla	<u>1,084,173</u>	<u>899,635</u>

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

MAELEZO JUU YA MAHESABU ZA MWAKA ULIOISHIA TAREHE 31 OKTOBA 2018

ELEZO 9.0	Ardhi na majengo	Mitambo, mashine na zana	Samani	Magari	Kompyuta na vifaa vyake	Jumla
	TZS'000	TZS'000	TZS'000	TZS'000	TZS'000	TZS'000
Bei/Thamani						
Iliyokuwa 1 Novemba 2017	25,409,873	113,037	145,424	321,483	134,680	26,124,497
Ongezeko mwaka huu	377,697	3,019	1,271	22,639	33,994	438,620
Iliyouzwa	-	-	-	(3,000)	-	(3,000)
Iliyokuwa 31 Oktoba 2018	25,787,570	116,055	146,695	341,122	168,674	26,560,117
Bei imeshuka :						
Iliyokuwa 01.11.2017	2,594,050	79,672	115, 532	186, 063	125,219	3,100,536
Ongezeko la tathmini	322, 345	4,548	3, 895	44,670	16, 296	391, 754
Iliyouzwa	-	-	-	(3,000)	-	(3,000)
Iliyokuwa 31.10.2018	2, 916, 395	84,220	119, 427	227, 733	141, 515	3,489, 290
Thamani Halisi kwenye vitabu Hapo 31 Oktoba 2018	22, 871,175	31, 836	27, 268	113, 389	27, 256	23, 070,827
Hapo 31 Oktoba 2017	22,815, 824	33,396	29, 892	135,419	9, 461	23,023, 991

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

**MAELEZO JUU YA HESABU ZA MWAKA ULIOISHIA
TAREHE 31 OKTOBA 2018**

ELEZO 10.0 GHARAMA ZA KODI YA MAPATO

Mwaka huu hakuna kodi ya mapato kwani kampuni imelimbikiza hasara ya jumla ya Shs. 5,366 milioni (2015: Shs. 4,622 milioni). Limbikizo hili la hasara limekwisha kukubaliwa na Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA) hadi mwaka 2011. Kutokana na kwamba haijulikani kama siku za usoni kampuni itapata faida ya kutosha kuweza kufuta limbikizo hili la hasara kodi ambayo imehairishwa kulipwa haijaonyeshwa.

	31.12.2018	31.12.2017
ELEZO 11.0 UWEKEZAJI KWENYE HISA ZA MAKAMPUNI	<u>TZS'000</u>	<u>TZS'000</u>
Happy sausages	5,000	5,000
Jumla	<u>5,000</u>	<u>5,000</u>

Kampuni ina hisa kwenye kampuni nyingine kama ambavyo imeonyeshwa hapo chini;

	Idadi ya hisa	Idadi ya hisa
Jina la kampuni		
Happy Sausages Ltd	391	391
Jumla ya hisa	391	391

	31.12.2018	31.12.2017
ELEZO 12.0 KODI YA PANGO ILIYOLIPWA AWALI	<u>TZS'000</u>	<u>TZS'000</u>
Kodi iliyolipwa awali	2,380	5,800

	2018	2017
ELEZO 13.0 BIDHAA	<u>TZS'000</u>	<u>TZS'000</u>
Bidhaa za kawaida	2,262,964	2,996,531
Punguzo; Thamani ya bidhaa zilizo Chakaa	(15,753)	(15,753)
Jumla	<u>2,247,211</u>	<u>2,980,778</u>

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

MAELEZO JUU YA MAHESABU ZA MWAKA ULIOISHIA TAREHE 31 OKTOBA 2018 yanaendelea

Gharama ya bidhaa ambazo zimeonekana kuwa ni gharama kwa kampuni kwa mwaka huu ni jumla ya TZS 5.730 bilioni (2016: TZS 3.469 bilioni). Gharama hii haijumuishi bidhaa ambazo zina jumla ya thamani ya TZS 15.7 milioni (2016: TZS 15.7 Milioni) ambazo ni bidhaa zilizo chakaa. Bidhaa zinatarajia kuwa zimeuzwa ndani ya kipindi cha miezi kumi na mbili.

ELEZO 14.0 MAPATO YA BIASHARA PAMOJA NA MADENI AMBAYO KAMPUNI INATARAJIA

	31.10.2018	31.10.2017
	<u>TZS'000</u>	<u>TZS'000</u>
Madeni ya biashara	2,107,139	1,464,361
Mikopo ya wafanyakazi	<u>112,503</u>	<u>115,884</u>
Ambayo imepokelewa mapema		
Jumla	<u>2,219,642</u>	<u>1,580,245</u>

ELEZO 15.0 FEDHA TASLIMU NA BAKI BENKI

Fedha taslimu	3,169	20,627
Baki Banki	<u>159,028</u>	<u>77,193</u>
Jumla	<u>162,197</u>	<u>97,820</u>

ELEZO 16.0 OVERDRAFTI YA BENKI

CBA (T) Limited	<u>1,136,658</u>	<u>1,515,402</u>
-----------------	------------------	------------------

Madhumuni ya overdrafti hii ni kuhudumia biashara ya kampuni. Mkopo huu unatakiwa kulipwa wakati wowote ule ambapo benki itahitaji ulipwe vinginevyo utalipwa baada ya miezi kumi na mbili (12). Riba ambayo inatozwa ni asilimi ishirini (20%) kwa mwaka.

ELEZO 17.0 FEDHA TASLIMU NA BAKI BENKI

Kwenye mahesabu haya fedha taslimu mwisho wa kipindi husika ilikuwa ifuatavyo;

Fedha taslimu		
	31.10.2018	31.10.2017
	<u>TZS'000</u>	<u>TZS'000</u>
Fedha taslimu	3,169	20,627
Fedha iliyopo benki	<u>159,028</u>	<u>77,193</u>
Jumla	<u>162,197</u>	<u>97,820</u>

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

ELEZO 18.0 MADENI AMBAYO KAMPUNI INATAKIWA KUYALIPA KWENYE BIASHARA

	31.10.2018	31.10.2017
	<u>TZS'000</u>	<u>TZS'000</u>
Madeni ya biashara	1,441,621	1,456,238
Madeni mengineyo	<u>150,268</u>	<u>266,000</u>
Jumla	<u>1,591,889</u>	<u>1,722,238</u>

ELEZO 19.0 MIKOPO AMBAYO INATOZWA RIBA

CBA mkopo wa muda mrefu nambari I na II	2,500,835	3,266,256
CBA AF	94,582	-
CBA Mkopo nambari III- TL III (mpya)	478,225	-
Mkopo wa kununua bidhaa	-	780,963
Mkopo wa matumizi wakati wa ununuzi wa bidhaa	-	-
Mkopo wa matumizi baada ya bidhaa kuwasili nchini	<u>970,911</u>	<u>-</u>
Jumla	<u>4,044,553</u>	<u>4,047,219</u>
Malipo ya kulipa ndani ya miezi Kumi na mbili	-	-
Malipo ya kulipa zaidi ya miezi Kumi na mbili	-	-
Jumla	<u>4,044,55</u>	<u>4,047,219</u>

CBA MKOPO WA MUDA MREFU NAMBARI 1 TZS

Madhumuni ya mkopo, ukomavu wake na riba inayotozwa

Madhumuni ya mkopo huu ni kuchanganya mikopo miwili (2) kuwa mmoja kwa ajili ya ujenzi na ukarabati wa TFA Shopping Centre. Mkopo huu unalipwa kwa awamu sitini (60) kwa riba ya asilimia ishirini kwa mwaka (20%).

Mkopo wa kununulia bidhaa za biashara

Madhumuni ya mkopo huu ni kuiwezesha TFA PLC kununua bidhaa nje na ndani ya nchi. Mkopo huu ni wa siku sitini (60) na siku tisini (90). Kwenye mkopo huu TFA inalipia kamisheni ya asilimia 0.75 kwa kila robo mwaka.

Dhamana zilizowekwa na TFA PLC kwenye mikopo mbali mbali

(a) Dhamana Namba. I

TFA PLC imeweka dhamana ya majengo yaliyopo kwenye majengo na nyumba kwenye Hati ya Kiwanja Na.055042/6 na 055026/1 kilichopo barabara ya Uhuru, maeneo ya Viwanda pamoja na barabara ya Babati ya Jiji la Arusha ambazo zote mbili zimesajiliwa kuwa na thamani ya soko ya Tanzania Shilingi Bilioni Kumi na Nane na Milioni Ishirini (TZS 18,020,000,000.00).

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

(b) Dhamana Nambari II

TFA PLC imeweka dhamana ya Majengo pamoja na nyumba zilizopo kwenye kiwanja Na.76, Kitalu 2E2, mtaa wa Zima Moto jijini Arusha yenye Hati namba 055020/22, ambayo imesajiliwa kuwa na thamani ya soko ya Tanzania Shilingi Bilioni Tatu na Milioni Mia Tano thelathini na Tano (TZS 3,535,000,000.00) kwa ajili ya kufidia mikopo na gharama zinginezo zinazohusiana kwa kiasi cha asilimia mia na ishirini na tano (125%).

(c) Dhamana Nambari III

TFA PLC imeweka dhamana ya Majengo pamoja na nyumba iliyo kwenye Kiwanja Na.100, Kitalu 'A', Sehemu I, barabara ya Boma iliyopo Manispaa ya Moshi, yenye nambari 12454-LR ambayo imesajiliwa kuwa na thamani ya soko ya Tanzania Shilingi Bilioni Moja na Milioni Mia Moja na Tisini na Tano (TZS 1,195,000,000).

(d) Dhamana Nambari IV

TFA PLC imeweka dhamana mali zote za kampuni ambazo zimesajiliwa kuwa na thamani ya soko ya Tanzania Shilingi Bilioni Kumi na Milioni Mia Tatu Hamsini na Laki Saba Sitini na Tano (TZS 10,350,765,000) kwajili ya kufidia mikopo na gharama zinginezo zinazohusiana kwa kiasi cha asilimia mia na ishirini na tano (125%).

ELEZO 20.0 MTAJI WA HISA	31.10.2018 TZS'000	31.10.2017 TZS'000
Mtaji wa hisa ulio idhinishwa		
Hisa 300,000 za uanachama za Tzs 10,000 Kila mmoja	<u>3,000,000</u>	<u>3,000,000</u>
Uliotolewa na kulipwa		
Hisa 251,370 za uanachama za Tzs 10,000 Kila mmoja	<u>2,513,694</u>	<u>2,513,694</u>
Hisa ambazo bado hazijatolewa		
Hisa 48,630 za uanachama za Tzs 10,000 Kila mmoja	<u>486,306</u>	<u>486,306</u>
ELEZO 21.0 AKIBA	31.10.2018 <u>TZS'000</u>	31.10.2017 <u>TZS'000</u>
Baki iliyokuwepo mwanzo wa mwaka	18,039,636	17,881,301
Faida/(Hasara) kwenye mwaka huu	412,248	241,973
Marekebisho ambayo yamefanyika	<u>109,134</u>	<u>(83,638)</u>
Baki	<u>18,561,018</u>	<u>18,039,636</u>
ELEZO 22.0 MAREKEBISHO YALIYOFANYWA MWAKA ULIOPITA		
Kurekebisha tofauti ambayo imejitokeza miaka iliyopita	109,134	(83,638)
Jumla	<u>109,134</u>	<u>(83,638)</u>

Marekebisho ya vipindi vilivyopita ya jumla ya TZS 109,134 milioni yamesababishwa na gharama ambazo hazikujumuishwa kwenye hesabu nyakati za kufunga miaka ya fedha.

**ELEZO 23.0 MIRADI MIKUBWA PAMOJA NA MADENI MAKUBWA
YANAYOWEZA KUJITokeza**

Hapakuwa na madeni yoyote makubwa yanaoweza kujitokeza wala mikataba ya miradi yoyote mikubwa ambayo ilikuwa imeidhinishwa mnamo tarehe 31 Oktoba 2018.

ELEZO 24.0 KUJILINDA NA ATHARI ZA KIFEDHA

a) Athari za kiwango cha riba

Kampuni imejilinda vyema na athari za kiwango riba kwani mikopo yote inaviwango vya riba ambavyo vimekubaliwa na kueleweka vyema na pande zote.

b) Athari za kutoa mikopo kwa wateja

Kwa kawaida kampuni huwa inaonekana kukabiliwa na athari ya kutoa mikopo kwa wateja kama kampuni inao wateja wengi waliopewa mikopo ya huduma au bidhaa hivyo kwamba wateja hao wasipolipakwa wakati, hali ya kifeda ya kampuni husika taathirika. TFA PLC ina wateja wachache sana kwenye majengo ya kupanga ambao wamepewa mikopo. Hivyo basi kampuni haikabiliwi na athari za kutoa mikopo.

c) Athari za fedha za kigeni

Wapangaji waliowengi wanatozwa kodi ya pango kwa kiwango cha dola za Marekani. TFA PLC inakabiliana na athari za fedha za kigeni kwa kutumia fedha hizo zikiwa kwenye dola za Kimarekani kununulia bidhaa ndani pamoja na nje ya nchi.

d) Kujilinda na kushuka kwa ukwasi

TFA PLC inajikinga vyema na athari za kushuka kwa ukwasi. Kampuni hufanya hivyo kwa kuhakikisha kwamba ina baki ya kutosha, kukopa kutoka benki, nakuhakikisha kila mara kwamba inazo fedha za kutosha kutekeleza majukumu yake.

ELEZO 25.0 WAFANYAKAZI

Kampuni ina wastani wa wafanyakazi 56

TANGANYIKA FARMERS' ASSOCIATION PLC

ELEZO 26.0 KUSAJILIWA

Kampuni imesajiliwa Tanzania kama kampuni binafsi chini ya sheria ya makampuni (Companies Act 2002) na ina usajili nambari 1826.

ELEZO 27.0 FEDHA

Taarifa hizi za fedha zimeonyeshwa kwa Shilingi za Kitanzania (TZs.) kwani ndio sarafu ambayo kimsingi hutumika na kampuni. Aidha Katika shughuli zake kwa ujumla kampuni hutumia Shilingi za Kitanzania (TZs.) pamoja na Dola za Kimarekani (US\$).

ELEZO 28.0 ULINGANIFU WA KIHESABU

Pale ambapo imekuwa ni lazima kufanya hivyo, tarakimu za mwaka uliopita zimerekebisha ipasavyo kwa minajili ya tarakimu hizo kuwiana na mpangilio wa hesabu za mwaka huu.